

Advokatrådet

ADVOKAT
SAMFUNDET

Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2

1448 København K

fpk@um.dk og mikkst@um.dk

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

DATO: 12. oktober 2018
SAGSNR.: 2018 - 2434
ID NR.: 552046

Høring - over udkast til forslag til lov om ændring af fiskeriloven

Ved e-mail af 20. september 2018 har Udenrigsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte forslag.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

1. Med forslagets § 112, stk. 1, nr. 4, lægger der op til, at kontrolmyndighederne vil kunne afkræve rådgivere, herunder advokater, oplysninger vedrørende økonomiske mellemværender fra både ejere og medejere af kvoteandele.

Advokatrådet bemærker, at det i en moderne, demokratisk retsstat er af afgørende betydning, at en klient har adgang til uhindret og fuldt ud fortrolig kommunikation med sin advokat. Tavshedspligten for advokater er begrundet i hensynet til det enkelte individs og den enkelte virksomheds retssikkerhed.

Det anses således i en moderne retsstat for et fundamentalt og nødvendigt gode, at borgerne kan lade sig rådgive af en advokat i tillid til, at de oplysninger, der gives til advokaten, ikke videregives til andre, og denne retsstilling bør derfor kun forrykkes, hvor meget væsentlige modstående hensyn tilsiger dette.

Advokaters tavshedspligt er således et grundfæstet princip og fremgår blandt andet af retsplejelovens §§ 126 og 129, hvor straffelovens §§ 150-152 tilsvarende finder anvendelse for advokater og deres autoriserede fuldmægtige, partnere, personale m.v.

Advokatens tavshedspligt, uafhængighed og fortrolighed med klienten understøttes også af Europarådets anbefalinger, 1. princip, punkt 6, hvoraf fremgår:

“All necessary measures should be taken to ensure the respect of the confidentiality of the lawyer-client relationship. Exceptions to this principle should be allowed only if compatible with the rule of law.”

Endelig understøttes tavshedspligten af FN's grundlæggende principper om advokatens rolle i et retssamfund, punkt 22, hvoraf fremgår:

“Governments shall recognize and respect that all communications and consultations between lawyers and their clients within their professional relationship are confidential.”

Det helt klare udgangspunkt er således, at staten ikke kan foretage indgreb i fortrolighedsforholdet mellem advokat og klient. Sådanne indgreb kan kun retfærdiggøres, hvis der er tale om meget alvorlige forhold, f.eks. terrorfinansiering og lignende.

Og selv i sådanne tilfælde må det kræves, at undtagelsesbestemmelsen er helt præcis og afgrænset i forhold til, hvor meget og i hvilke situationer en advokat skal og kan tilsidesætte sin tavshedspligt. Såfremt der er tvivl om, hvorvidt et givent forhold kan rummes inden for bestemmelsen, må bestemmelsen fortolkes snævert for at sikre, at advokater ved udlevering af oplysningerne ikke forbryder sig mod tavshedspligten. Endvidere må det kræves, at indgrebet er begrundet i strengt nødvendige offentlige interesser.

I lovforslaget synes ministeriet ikke at være opmærksomt på, at forslaget udgør et indgreb i den tavshedspligt, der er mellem advokat og klient, og forholdet er derfor ikke behandlet eller begrundet nærmere i bemærkningerne.

Men begrundelsen i forslaget synes at være ønsket om at understøtte en effektiv overholdelse af kvotekonzentrationsreglerne i dansk fiskeri. Det er i forslaget nøje beskrevet, hvorledes man vil opbygge et nyt indberetningssystem og en database med oplysninger om kvoteejeres økonomiske mellemværender med hinanden og andre.

Oplysningspligtens udvidelse til også at omfatte rådgivere, skal så angiveligt sikre et bedre grundlag for at afdække, om alle økonomiske mellemværender nu også indberettes korrekt.

Da der er tale om økonomiske mellemværender hos erhvervsdrivende, er disse data allerede underlagt en i øvrigt omfattende lovgivning om bogføringspligt og aflæggelse af regnskaber, samt yderligere skatte- og momslovgivning. Hertil kommer hvidvaskregler m.v. for pengeinstitutter og hele den almindelige indberetningspligt og registrering i Fiskeristyrelsens registre på ejerskab og ind- og udleje af fiskekvoter.

Det er da også på side 16 i bemærkningerne anført, at de indberetningspligtige oplysninger om økonomiske mellemværender, med henblik på at sikre effektiv kontrol med om disse er korrekte, vil blive sammenholdt med oplysninger i øvrige offentlige registre. Her tænkes især på regnskabs- og skatteoplysninger.

På den baggrund synes det unødvendigt og ikke proportionalt at indføre også lovgrundlag for at pålægge advokater at bryde deres tavshedspligt.

Endvidere er rækkevidden af den påtænkte oplysningspligt efter Advokatrådets opfattelse helt uden grænser, hvilket er helt uacceptabelt og derudover i strid med begrundelsen for at indføre pligten, nemlig alene ønsket om mere effektiv kontrol af overholdelse af kvotekonzentrationsreglerne.

Målgruppen for hvilke personer og selskabers oplysninger, der skal udleveres, er således ikke alene direkte og indirekte ejere af kvoteandele, men *alle* der har et økonomisk mellemværende med sådanne direkte og indirekte kvoteejere.

Det der skal registreres, er dels størrelsen og arten af det økonomiske mellemværende, men derudover naturligvis ”kontraktsparten”, i dette mellemværende.

I og med at økonomiske mellemværender ikke alene er mellemværende mellem kvoteejere indbyrdes, men defineres og skal indberettes for økonomiske mellemværende med alle der har et mellemværende med en kvoteejer (bortset fra banker og kreditforeninger) udvides kredsen, for hvilke fiskerimyndighederne kan anmode om oplysninger, meget betydeligt.

Retter myndighederne henvendelse til en advokat som rådgiver, kan det altså ikke alene vedrøre de af advokatens klienter, som er fiskere og kvoteejere, men også alle øvrige klienter forudsat at fiskeristyrelsen vurderer, at advokatens klient muligvis har et økonomisk mellemværende med en kvoteejer.

Hertil kommer så, at definitionen af, hvad der er økonomiske mellemværender, også er alt for vid og for visse mellemværenders vedkommende umiddelbart uforståelig.

Alle økonomiske mellemværender medtages under den forudsætning, at alle mellemværender antages at kunne give kreditor mulighed for at påvirke økonomiske og driftsmæssige dispositioner, men samtidigt uagtet om denne mulighed er rent hypotetisk, se forslaget side 4.

Også kautioner og pantsætninger indgår, og dette vil medføre at også medhæftelse for lån (også de ellers undtagne banklån) og pantsætning af fartøjer, kvoter og kapitalandele for et ejerskabs fælles gæld, vil komme til at indgå som økonomiske mellemværender der skal indberettes.

Også oplysninger om ind- og udleje af kvoter skal medtages som økonomiske mellemværender der indberettes.

Et lejeforhold er dog som udgangspunkt ikke et økonomisk mellemværende, men må sidestilles med en lang række andre løbende økonomiske transaktioner, som den

erhvervsdrivende fisker indgår i, salg af den fangede fisk, køb af grej og udstyr til fiskefartøj, aflønning af forhyrede fiskere mv.

Dette rejser yderligere betydelig tvivl om hele grundlaget og omfanget af indberetningspligten, og giver dermed et utilstrækkeligt grundlag for at en lovbestemt oplysningspligt.

Det samlede resultat af disse meget vide og nærmest ubegrænsede rammer for, hvem og hvad der kan lægges ind under oplysningspligten, betyder, at fiskerimyndighederne vil kunne pålægge rådgiveren at udlevere stort set alt.

Samlet set finder Advokatrådet, at den foreslåede bestemmelse hverken er tilstrækkelig klar eller tilstrækkelig begrundet til at danne grundlag for en tilsidesættelse af den tavshedspligt, der er grundlæggende for en advokats arbejde i et retssamfund.

Advokatrådet skal derfor opfordre Udenrigsministeriet til at ændre bestemmelsen således, at advokater på grund af tavshedspligten ikke bliver omfattet af forslagets § 112, stk. 1, nr. 4.

2. Med forslagets § 117, stk. 5, indføres der en kontrolbestemmelse, hvorefter kontrolmyndigheden er berettiget til uden retskendelse at efterse dokumentation vedrørende økonomiske mellemværender samt til at få adgang til ethvert sted, hvor sådant materiale opbevares. Det fremgår af bemærkninger til bestemmelsen, at det skal være muligt for kontrolmyndigheden ikke bare at få adgang til erhvervslokaler, men også til private boliger.

I Justitsministeriets vejledning om lov kvalitet fremgår det, at:

"Med udgangspunkt i princippet i grundlovens § 72 om boligens ukrænkelighed bør det tilstræbes, at der ikke unødigt medtages bestemmelser, der gør det muligt for offentlige myndigheder uden for strafferetsplejen at skaffe sig adgang til privat ejendom (kontrolbestemmelser).

[...]

Princippet om boligens ukrænkelighed indebærer imidlertid, at det i hvert enkelt tilfælde nøje bør overvejes, om det overhovedet er nødvendigt – med eller uden retskendelse – at tillægge offentlige myndigheder adgang til privat ejendom. Det bør i den forbindelse undersøges, om andre og mindre indgribende kontrolforanstaltninger kan anses for tilstrækkelige.

Hvis der er behov for en sådan adgang, bør omfanget heraf begrænses mest muligt. Det kan f.eks. ske ved, at der alene gives adgang til forretningslokaler, mens private boliger holdes udenfor.

Der bør i bemærkningerne til bestemmelser, der gør det muligt for offentlige myndigheder at skaffe sig adgang til privat ejendom, gives en begrundelse for, at bestemmelsen er nødvendig, ligesom en udførlig angivelse af bestemmelsens anvendelsesområde bør anføres.”

Idet Advokatrådet henviser til det ovenfor under pkt. 1 anførte, bemærkes det, at rækkevidden af de oplysninger (”økonomiske mellemværender”), som kan begrunde, at bestemmelsen finder anvendelse, er særdeles vid.

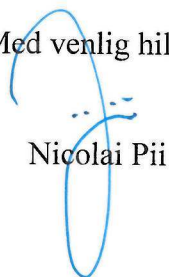
Advokatrådet savner en nærmere begrundelse for kontrolbestemmelsen i bemærkninger, herunder en redegørelse for, hvorfor det samme formål ikke kan opnås med mindre indgribende midler.

Særligt savnes der en redegørelse for nødvendigheden af, at der skal være adgang til privat beboelse.

Advokatrådet finder således, at det på grundlag af lovforslaget ikke er dokumenteret, at en så vidtrækkende kontrolbestemmelse er nødvendig.

Kopi af dette høringssvar er sendt til Justitsministeriet til orientering.

Med venlig hilsen

Nicolai Pii